

Problem ujęcia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w rachunkowości – głos w dyskusji

Monika Sobczyk*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest prezentacja nowego głosu w dyskusji środowiskowej nad miejscem społecznej odpowiedzialności w systemie rachunkowości wobec międzynarodowych, unijnych i polskich uregulowań prawnych. *Metodologia badania* – w artykule dokonano krytycznej analizy regulacji prawnych i wytycznych dotyczących prowadzenia rachunkowości w zakresie ujawniania informacji o społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa oraz literatury przedmiotu prezentującej rysującą się na tym tle dyskusję środowiskową. *Wynik* – w wyniku przeprowadzonej analizy ustalono, iż zmiany prawne zmierzają w kierunku rozszerzenia zakresu ujawnień o aspekt społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Środowisko naukowe w głównej mierze popiera te zmiany. Zaprezentowano pogląd autora artykułu na te zmiany. *Oryginalność/Wartość* – w artykule zestawiono argumentację krytyków i zwolenników ujmowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w systemie rachunkowości oraz przedstawiono nowe stanowisko w tej sprawie.

Słowa kluczowe: społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstwa, system rachunkowości, rachunkowość społecznej odpowiedzialności

Wprowadzenie

Rachunkowość na gruncie prawnym, teoretycznym i praktycznym ulega ciągłym przemianom i jest to fakt niezaprzeczalny. W środowisku rachunkowości trwa jednak dyskusja nad tym, czy kierunek tych przemian jest właściwy. Koncepcja społecznej odpowiedzialności (ang. *Corporate Social Responsibility*, CSR) zyskuje coraz większe znaczenie w wymiarze praktycznym dla strategii przedsiębiorstw, przez co niesie za sobą konsekwencje dla rachunkowości.

W teorii i praktyce rachunkowości funkcjonuje już termin „rachunkowość społecznej odpowiedzialności”¹. J. Samelak (2012, s. 27) definiuje tę rachunkowość jako „system pomiaru ekonomicznego odnoszącego się do wartości majątku i kapitału oraz efektów gospodarowania nimi w przedsiębiorstwie, stosującego podejście etyczne i celowo zorientowanego na potrzeby zarządzania przedsiębiorstwem oraz jego wewnętrznego i zewnętrznego rozrachunku z tytułu ekonomicznej, społecznej i środowiskowej odpowiedzialności”.

Ujawniają się jednak zarówno oponenci, jak i zwolennicy umiejscawiania społecznej odpowiedzialności w systemie rachunkowości. Przeciwnicy wskazują na konkretne ryzyko związane z ujawnianiem informacji o CSR (informacji niefinansowych, o charakterze opisowym) w ramach rachunkowości oraz wady i ułomności takiego rozwiązania. Zwolennicy dostrzegają w tym szansę rozwoju rachunkowości podążającego za zmianami w całym

---

* mgr Monika Sobczyk, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, Wydział Zarządzania, ul. Sienkiewicza 9, 90–113 Łódź, e-mail: msobczyk@spoleczna.pl

¹ Autorka ma świadomość, że rachunkowość to spójny system, a dookreślenie „społecznej odpowiedzialności” służy łatwiejszemu porozumiewaniu się.

systemie społeczno-gospodarczym, która implikuje szeregiem korzyści dla samych przedsiębiorstw, jak i ich otoczenia zewnętrznego.

Mając na względzie nieuchronność procesu przemian, głos w dyskusji zabiera autorka artykułu.

1. Krytyka, wątpliwości i poparcie dla rachunkowości społecznej odpowiedzialności na tle regulacji prawnych

Z uwagi na zapis prawny w ustawie o rachunkowości² (UoR) dotyczący zakresu rachunkowości, do oponentów umiejscowienia społecznej odpowiedzialności w tym systemie można zaliczyć polskiego ustawodawcę. Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 3 UoR, w zakres rachunkowości wchodzi m.in. sporządzanie sprawozdań finansowych, złożonych z takich elementów obowiązkowych jak bilans, rachunek zysków i strat oraz informacja dodatkowa, czy rachunek przepływów pieniężnych i zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, które nie obejmują działań (mających powiązanie ze składnikami majątku i kapitału, nakładami i wpływami, kosztami i przychodami) społecznie odpowiedzialnych.

Informacje dotyczące CSR można jednak rozpoznać w różnych miejscach podsystemu rachunkowości jakim jest sprawozdawczość. Są to: sprawozdanie z działalności (wskazane w ustawie o rachunkowości jako dodatkowe do sprawozdania finansowego) oraz sprawozdania/raporty tematyczne (tj. raport społecznej odpowiedzialności, raport zrównoważonego rozwoju, raport środowiskowy) i raport zintegrowany, które to nie podlegają przepisom tej ustawy. Wobec tego można uznać, że w polskich przepisach prawnych społeczna odpowiedzialność została wyrzucona na margines rachunkowości.

Podobnie jest w przepisach międzynarodowych. Ujawnianie informacji z zakresu społecznej odpowiedzialności wykracza poza rozstrzygnięcia dokonane przez Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR/MSSF). Możliwe jest zaś w ramach nieobligatoryjnego sprawozdania, jakim jest Komentarz zarządu (ang. *Management Commentary*). Pojawiły się z tego względu wątpliwości co do tego, aby informacje o społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw określać mianem rachunkowości społecznej (np. Gierusz, Martyniuk, 2009, s. 132–134; Sawicki, 2013, s. 222).

Wątpliwości potwierdza M. Gmytrasiewicz (2009, s. 137–138) stwierdzeniem, iż „dodatkowe raporty podmiotów gospodarczych niewątpliwie wychodzą poza ramy obowiązkowych sprawozdań finansowych; zawierają informacje niefinansowe, często niemierzalne, nieskorelowane ani formalnie, ani merytorycznie z ogólną metodologią rachunkowości”.

Z kolei według A. Karmańskiej: „sprawozdawczość przedsiębiorstw, a w ślad za nią sprawozdawczość finansowa (...) chce pazernie ogarniać wszystko: i przeszłość, i przyszłość, i to co jest mierzalne, i to co nie jest mierzalne (w sposób mniej lub bardziej oczywisty), i to co ważne, i mniej ważne, ale wszystko w ramach nagłaśnianego z gruntu pozytywnego zrównoważonego rozwoju i w imię transparentności działania” (Karmańska, 2013, s. 125).

A. Karmańska dostrzega także ryzyko tendencyjnego wykorzystania danych finansowych w narracyjnych celach sprawozdawczych (czyli w sprawozdaniach dodatkowych do sprawozdania finansowego i raportach zintegrowanych), ponieważ „w narracjach tych, na

² Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.

których brzmienie nie ma wpływu rachunkowość lub ma wpływ ograniczony, ważne na równi są użyte słowa i kontekst, w których następuje odwołanie do danych finansowych, w tym także w dużej mierze opartych na szacunkach, których walory informacyjne ujawniają się tylko w wybranych kontekstach” (Karmańska, 2013, s. 143).

Z kolei A. Kamela-Sowińska (2015) zauważa, że ujawnianie informacji niefinansowych (zgodnie z Dyrektywą 2014/34/UE³) może naruszać tajemnicę przedsiębiorstwa. Dyrektywa ta⁴ wprowadza m.in.⁵ obowiązek raportowania minimum informacji niefinansowych związanych z tzw. społeczną odpowiedzialnością biznesu przez duże podmioty zainteresowania publicznego. Chodzi o ujawnienie zrównoważonej i pełnej analizy rozwoju i wyników spółki, w tym polityki i jej skutków oraz ryzyka i sposobu zarządzania nim, dotyczących kwestii środowiskowych, społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu. Ponadto, jeśli spółka nie stosuje żadnej polityki odnośnie do przynajmniej jednej z wymienionych kwestii, podaje wyjaśnienie uzasadniające taką decyzję. Powyższe ujawnienia powinny znaleźć swoje miejsce albo w ramach sprawozdania z działalności, albo w formie odrębnego raportu. Biorąc pod uwagę, że zapisy dyrektyw unijnych mają skutek dla prawa krajowego, ale pozostawiają pewną swobodę w dostosowaniu jej rozwiązań do reguł i warunków krajowych, w Polsce realizowany jest etap konsultacji środowiskowych dotyczących miejsca i formy ujawnień o społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw⁶.

Zgodnie z obecnym zapisem w UoR, w sprawozdaniu z działalności należy ująć „zdarzenia istotnie wpływające na działalność jednostki”, do których niewątpliwie należą takie, które wiążą się z działaniami społecznie odpowiedzialnymi. W tym miejscu wskazuje się, że powinny to być informacje dotyczące zagadnień środowiska naturalnego i zatrudnienia⁷. W uzupełnieniu do tego KSR 9 stanowi⁸, iż w przypadku niektórych jednostek celowa jest prezentacja wyników z działalności ekonomicznej (finansowej), środowiskowej (wpływu na środowisko naturalne) i społecznej, a w szczególności przydatne jest przedstawienie informacji dotyczących społecznej odpowiedzialności jednostki i ochrony środowiska naturalnego. Ująć można informacje o gospodarowaniu zasobami i składnikami przyrody, wpływie na środowisko naturalne, działaniach proekologicznych, opłatach środowiskowych i innych kosztach ochrony środowiska, działaniach społecznych, w tym opis kampanii społecznych i polityki jednostki w tym zakresie.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek (Dyrektywa w sprawie rocznych sprawozdań finansowych..., 2013).

⁴ Na skutek przyjęcia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE (Dyrektywa zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE..., 2014).

⁵ Art. 19a dyrektywy 2013/34/UE.

⁶ Zob. Wyniki pre-konsultacji MF na temat wdrożenia dyrektywy ws. ujawniania informacji niefinansowych (Wyniki..., 2015).

⁷ Zgodnie z komentarzem ekspertów wydawnictwa Rachunkowość (Zamknięcie..., 2015), warto wskazać zdarzenia, które dowodzą stabilności jednostki i jej rozwoju, np. zdobycie nagród na targach, uzyskanie certyfikatów czy wyróżnień konsumentów. W ślad za tym można w tym miejscu sprawozdania ująć np. posiadany certyfikat „Przedsiębiorstwo Fair Play”, sygnowanie Karty Różnorodności, przyjęcie normy ISO 26000, pozycjonowanie w konkursie Raporty społeczne, stosowanie Kodeksu dobrych praktyk, notowanie akcji w indeksie giełdowym Respect Index i inne, które wpisują się w koncepcję przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego.

⁸ § 6.31, § 6.33 Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 9 „Sprawozdanie z działalności” (Krajowy Standard..., 2014).

W opozycji do przeciwników ujmowania społecznej odpowiedzialności w systemie rachunkowości stoi I. Sobańska. Dobitnie stwierdza, iż autorzy, którzy uważają Komentarz zarządu za sprawozdanie odrębne i odmienne względem sprawozdania finansowego, argumentując, iż zapisy o nim nie są częścią MSR/MSSF, i z tego względu pozycjonują go na pograniczu rachunkowości, swoimi stwierdzeniami obniżają społeczną rolę rachunkowości (Sobańska, 2014, s. 89). Udowadnia, że „ze względu na cele systemu rachunkowości (sprawozdanie z działalności / Komentarz zarządu – przyp. aut.) stanowi i powinno być postrzegane jako sprawozdanie zintegrowane ze sprawozdaniem finansowym i komplementarne względem niego. Tylko wtedy sprawozdanie z działalności będzie mogło zawierać wartość poznawczą dla decyzji podejmowanych przez odbiorców zewnętrznych i zapewni realizację celów i funkcji systemu rachunkowości” (Sobańska, 2014, s. 90).

Z tymi poglądami zgadza się G. Świdarska, dla której „efektywny raport biznesowy (czyli sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniami dodatkowymi – przyp. aut.), zaspakajający zapotrzebowanie informacyjne interesariuszy, powinien obejmować opis otoczenia, czyli warunków zewnętrznych, analityczny wykaz kluczowych czynników sukcesu w kreowaniu wartości, ujawnienia dotyczące planów strategicznych i operacyjnych, analizę konkurencyjności działań jednostki oraz analizę i raport dotyczący ryzyka” (Świdarska, 2007, s. 330).

Głosew w dyskusji nad rachunkowością względem społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw jest wiele. Jako że temat jest gorący, swoje zdanie w ramach tego opracowania postanowiła wyrazić także jego autorka.

2. Własny głos w dyskusji

Najważniejszą cechą sprawozdań finansowych, i jednocześnie celem prowadzenia rachunkowości jest koncepcja *true and fair view* (zasada jasnego i rzetelnego obrazu⁹, lub inaczej – zasada prawdziwego i rzetelnego obrazu¹⁰). P. Kabalski (2009, s. 189) interpretuje tę zasadę jako odnoszącą się do rzeczywistości gospodarczej, a nie tylko do sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego, do czego można się przychylić. Rzeczywistość ma nie tylko wymiar ekonomiczny, ale też społeczny i środowiskowy. Działalność gospodarcza wywiera wpływ, oraz odczuwa ten wpływ na swoje funkcjonowanie, zarówno na kondycję gospodarki narodowej czy światowej, jak i na kondycję ekonomiczną i społeczną poszczególnych podmiotów gospodarczych (organizacji i ludzi) oraz na otoczenie przyrodnicze.

Rzeczywistość może zostać odzwierciedlona nie tylko liczbowo i wartościowo (finansowo), ale i narracyjnie (niefinansowo). Integracja tych dwóch systemów opisu jest konieczna do osiągnięcia pełnego obrazu rzeczywistości. Z tego względu system rachunkowości, jako „system informacyjno-kontrolny, którego przedmiotem są procesy realizowane przez podmiot gospodarczy w powiązaniu z jego otoczeniem” (Burzym, 1990, s. 13) powinien obejmować zagadnienia o znaczeniu społecznym i środowiskowym. W tej sytuacji zasada prawdziwego i rzetelnego obrazu powinna mieć zastosowanie również do informacji niefinansowych (części opisowej sprawozdań), ponieważ to „jest konieczne w celu zapewnienia

⁹ Określenie zgodne z art. 4, ust. 1 UoR.

¹⁰ Określenie zgodne z art. 4, ust. 3 Dyrektywy 2013/34/UE. Określenie to preferuje np. Jaruga, jako bliższe oddaniu istoty tych pojęć niż określenie „jasny i rzetelny obraz” (Jaruga, 2005, s. 22).

zaufania do informacji generowanych i prezentowanych w ramach prowadzonej rachunkowości” (Śnieżek, Wiatr, 2010, s. 252–253).

Można też argumentować, iż gospodarowanie we współczesnym świecie zasadzone jest na gruncie teorii interesariuszy, idei zrównoważonego rozwoju i w modelu społecznym przedsiębiorstwa. Wobec tego celem przedsiębiorstwa, aktywnego uczestnika życia społecznego- gospodarczego, jest spełnianie oczekiwań interesariuszy jednocześnie w obszarze ekonomicznym, etycznym, społecznym i środowiskowym, w tym oczekiwań na informacje o zakresie działań w tych obszarach i ich rezultatach, mając na względzie trwałą poprawę jakości życia współczesnych i przyszłych pokoleń. Konsekwencją jest ujęcie w systemie informacyjnym przedsiębiorstwa, będącym w istocie systemem rachunkowości, informacji zarówno o charakterze kwantyfikowalnym (finansowym), jak i jakościowym (opisowym, niefinansowym), czego wyrazem są sprawozdania / raporty niefinansowe o różnej tematyce bądź raporty zintegrowane.

Ponadto, system rachunkowości jest jedynym systemem informacyjnym przedsiębiorstwa, który funkcjonuje na podstawie ugruntowanych norm i zasad zapewniających wiarygodną informację do podejmowania decyzji zarządczych na poziomie operacyjnym i strategicznym, a także pozwalającym na solidną ocenę i rozliczanie za społeczno-ekonomiczne skutki prowadzenia działalności gospodarczej.

Należy mieć także na względzie, iż dokonania CSR mogą mieć wpływ na dokonania finansowe (osiągane w krótkim okresie czasu) i mogą brać udział w tworzeniu wartości przedsiębiorstwa (w perspektywie długoterminowej). Choć wyniki dotychczas przeprowadzonych badań takich zależności jednoznacznie nie potwierdzają, to nie można ich wykluczyć. Wobec tego czynniki (działania) istotne (według własnego osądu przedsiębiorstwa) dla oceny działalności (dokonań finansowych), powinny być uwzględnione w systemie rachunkowości.

To, że w systemie rachunkowości obecnie brakuje obiektywnych, szeroko akceptowanych narzędzi pomiaru dokonań CSR i ich wpływu na dokonania finansowe (krótkookresowe i długookresowe), nie powinno przesądzać o wykluczeniu tego obszaru działania przedsiębiorstwa z systemu rachunkowości, tylko wskazywać kierunki jego rozwoju. Podobnie powinien stymulować brak powszechnej zgody co do formy, zakresu i cech jakościowych sprawozdań / raportów obejmujących CSR.

Uwagi końcowe

W dyskusji nad rolą i miejscem społecznej odpowiedzialności w systemie rachunkowości zabierają głos przeciwnicy, czy sceptycy rachunkowości społecznej odpowiedzialności, choć zdecydowanie bardziej słyszalne są głosy poparcia (w tym głos autorki opracowania) dla tego rozwiązania. Wielu twierdzi przy tym, iż proces przemian rachunkowości dopiero przed nią, inni, że rachunkowość już przyjmuje postać rachunkowości społecznej odpowiedzialności (np. Szychta, 2015, s. 23). Autorka sądzi zaś, że na razie społeczna odpowiedzialność najbardziej stabilnie osadzona jest w podsystemie sprawozdawczości.

Nawet wewnątrz przekonani o bezpodstawnym traktowaniu informacji niefinansowym na równi z finansowymi, nie mogą nie dostrzegać i reagować na rosnącą presję na społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw i informacje o niej w procesie zarządzania przedsiębiorstwami. Należy więc przychylić się do wniosku, iż zasady rachunkowości, w tym dotyczące pomiaru, wyceny, ujmowania i prezentacji, powinny być zdefiniowane na

nowo, z uwzględnieniem działań i efektów społecznej odpowiedzialności, jakkolwiek trudne i pracochłonne zadanie by to było.

Literatura

- Hass-Symotiuk, M., Mućko, P. (2005). Subiektywne oceny w sprawozdaniu finansowym sporządzonym według MSSF. W: B. Micherda (red.), *Sprawozdawczość i rewizja finansowa w procesie poprawy bezpieczeństwa obrotu gospodarczego* (s. 173–181). Kraków: Centrum Rozwoju i Promocji Akademii Ekonomicznej.
- Hass-Symotiuk, M. (2004). Systematyka kosztów na potrzeby budżetowania. *Rachunkowość w jednostkach ochrony zdrowia*, 11, 5–9.
- Burzym, E. (1990). Rola i funkcje rachunkowości w roku 2000. *Zeszyty Teoretyczne Rady Naukowej SKwP*, XVI.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG. L128/19, 29.6.2013.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy. L330/1, 15.11.2014.
- Gierusz, B., Martyniuk, T. (2009). Rola rachunkowości w świetle społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa (CSR). W: *Problemy współczesnej rachunkowości*. Warszawa: Oficyna Wyd. SGH w Warszawie.
- Gmytrasiewicz, M. (2009). Wybrane problemy teoretyczne współczesnej rachunkowości. W: *Problemy współczesnej rachunkowości*. Warszawa: Oficyna Wyd. SGH w Warszawie.
- Jaruga, A. (2005). Ramy konceptualne sporządzania i prezentacji sprawozdań finansowych oraz MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych. W: A. Jaruga (red.), *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR) a ustawa o rachunkowości – podobieństwa i różnice* (s. 15–41). Warszawa: SKwP.
- Kabalski, P. (2009). Art. 4. W: *Komentarz do ustawy o rachunkowości. KSR. MSSF. Podatki* (s. 189). Gdańsk: Wyd. ODDK.
- Kamela-Sowińska, A. (2015). Tajemnica przedsiębiorstwa a dyrektywa Unii Europejskiej o ujawnianiu informacji niefinansowych. *Finanse. Rynki finansowe. Ubezpieczenia*, 73, 981–991.
- Karmańska, A. (2013). Nauka rachunkowości, proces poznawczy, paradygmaty i prawda w rachunkowości – garść ustaleń i refleksji. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 71 (127), 125–146.
- Krajowy Standard Rachunkowości Nr 9 „Sprawozdanie z działalności”. Dz.U. Min Fin. Z dnia 15 maja 2014 r. poz. 17.
- Samelak, J. (2012). *Zintegrowane sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego*. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.
- Sawicki, K. (2013). Zakres rachunkowości jako nauki. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 71 (127), 211–226.
- Sobańska, I. (2014). Znaczenie dorobku naukowego Profesor Elżbiety Burzym dla rozwoju nauki i praktyki rachunkowości w Polsce. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 75(131), 83–93.
- Szychta, A. (2015). Przedmiot, cele i teorie nauki rachunkowości. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 85 (141), 9–35.
- Śnieżek, E., Wiatr, M. (2010). Wybrane aspekty odwzorowania zasad „true and fair view” w bilansie XXI wieku. *Studia i Prace Uniwersytetu Ekonomicznego*, 14/2, 249–259.
- Świdwerska, G. (2007). Wyzwania dla ekspertów rachunkowości wobec nowych koncepcji raportowania. W: *Rachunkowość wczoraj, dziś i jutro* (s. 330). Warszawa: SKwP.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Dz.U. 2013, poz. 330, z późn. zm.
- Wyniki pre-konsultacji MF na temat wdrożenia dyrektywy ws. ujawniania informacji niefinansowych. Pobrane z: www.mf.gov.pl/ministerstwo-finansow/dzialalnosc/rachunkowosc/aktualnosc/-/asset_publisher/M1vU/content/wyniki-pre-konsultacji-mf-na-temat-wdrozenia-dyrektywy-ws-ujawniania-informacji-niefinansowych?redirect=http%3A%2F%2Fwww.mf.gov.pl%2Fministerstwo-finansow%2Fdzialalnosc%2Frachunkowosc%2Faktualnosc%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_M1vU%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_state%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-2%26p_p_col_count%3D1#p_p_id_101_INSTANCE_M1vU_ (20.03.2016).
- Zamknięcie roku 2015* (2014). Warszawa: Wyd. Rachunkowość.

THE PROBLEM OF RECOGNITION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN ACCOUNTING – A VOICE IN THE DISCUSSION

Abstract: *Purpose* – the aim of the article is to present a new voice in the accounting environmental debate over the place of social responsibility in the accounting system towards international, EU and Polish legislation. *Design/Methodology/Approach* – the article presents a critical analysis of legal regulations and guidelines for corporate social responsibility accounting and discussion in the scientific community. *Findings* – the analysis established that legislative changes are aimed in the direction of extending the scope of disclosures concerning corporate social responsibility, the scientific community largely supports these changes, and presented author's view on this matter. *Originality/value* – the article summarizes the arguments of critics and supporters of recognition of corporate social responsibility in the accounting system and presents a new position on this issue.

Keywords: corporate social responsibility, accounting system, social responsibility accounting

Cytowanie

Sobczyk, M. (2016). Problem ujęcia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa w rachunkowości – głos w dyskusji. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2/2 (80), 393–399. DOI: 10.18276/frfu.2016.2.80/2-41; www.wneiz.pl/frfu.